

🌀 **שם המחקר:** רגשות לחץ בקרב הורים ערביים לילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית לעומת הורים

ערביים לילדים עם התפתחות תקינה בתקופת הקורונה

🌀 **שנה :** 2022

🌀 **סוג מחקר :** מחקר

🌀 **מס' קטלוגי :** 890-331-2020

🌀 **שמות החוקרים:** ד"ר חנין ותד

🌀 **רשות המחקר:** מכללת אלקאסמי

תקציר מנהלים:

מגפת הקורונה שהחלה בסוף שנת ה-2019, השפיעה רבות על חיי אנשים רבים. מתחילת המגפה, הוטלו חוקים של איסור התקהלויות, ריחוק חברתי ומגבלות חברתיות אחרות, אשר בין היתר, השפיעו על החינוך, הכלכלה, חיי המשפחה והבריאות הנפשית של האנשים. מחקרים שבחנו את השפעות והשלכות הריחוק החברתי והמגבלות האחרות שהוטלו על האנשים לימדו על הגברה של תחושות לחץ, דיכאון, וחרדה (Cantarero et al., 2020; Brooks et al., 2020; Buheji et al., 2020). הורים לילדים עם מוגבלות התפתחותית שכלית חשופים במיוחד ללחצים לרוב בשל מעמסת הדרישות והצורך במתן המענה מתמיד לילדיהם (Hastings, 2002;2003; Manor-Binyamini, 2011; Neikrug, Roth & Judes, 2011). עם תקופת הסגר והריחוק החברתי ועם התפשטות המחלה, גבר העומס על קרב הורים אלה, אשר נאלצו להתמודד לאורך תקופה ארוכה במשך כל שעות היום עם דרישות הטיפול בילדיהם.

המחקר הנוכחי בחן את ההבדלים בתחושות הלחץ ההורי בין הורים לילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית לבין הורים לילדים ללא מוגבלות שכלית בחברה הערבית בישראל. 160 הורים לילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ו-116 הורים לילדים ללא מוגבלות שכלית. במחקר נעשה שימוש בשני שאלונים לדיווח עצמי למילוי של ההורים, שכולם הועברו בשפה הערבית. שאלון דמוגרפי, נוסף על כן, שאלות לגבי סוג הסיוע שקיבלו ההורים בתקופת הקורונה (ישיר/ מרחוק/ לא קיבלו), סוג הסיוע מרחוק (זום/ שיחה טלפונית) ותרומת הסיוע בהפחתת הלחץ ההורי.

ושאלון לחץ הורי (Parenting Stress Index- Short Form; PSI/SF; Abidin, 1995), אשר מדד שלושה סוגי לחץ: מצוקה הורית, אינטראקציה לא פונקציונאלית בין ההורה לילד וקשיי הילד.

ממצאי המחקר הנוכחי מלמדים כי הורים לילדים עם מוגבלות שכלית חווים תחושות לחץ גבוהות יותר בהשוואה לקבוצת ההורים לילדים ללא מוגבלות. עוד נמצא כי אבות בשתי קבוצות המחקר דיווחו על תחושת לחץ

גבוהה יותר בהשוואה לאימהות. נמצא גם כי האימהות לילדים עם לקות דירגו את הלחצים כגבוהים יותר מאימהות לילדים ללא לקות. ממצאים המחקר מסייעים להבנת חווית הלחץ ההורי בקרב הורים לילדים עם מוגבלות שכלית במצבי אי וודאות, כדוגמת מגפת הקורונה, ובכך עשויים לסייע בפיתוח תוכניות התערבות מותאמות שעשויות לספק להורים אלה כלים להתמודדות טובה יותר, ובכך להיטיב את איכות חייהם. המחקר לא כלל ראיונות עומק או קבוצות מיקוד שעשויים היו להוסיף תובנות באשר לדרגים הכמותיים כמו גן מידע אודות ההתנהלות וההתמודדות שלהם עם ילדיהם בעת המגיפה. עוד עלה מהמחקר כי הורים מועטים לילדים עם מוגבלות שכלית, פנו למוקדי השירות לקבלת עזרה וסיוע רגשי או מידעני, דבר אשר צריך להיבדק.

המחקר הנוכחי מחדד ומאושש תוצאות מחקרים בתחום ושופך אור על היבטים ספציפיים בנוגע למשפחות ילדים עם מוגבלות שכלית. בנוסף, ממצאי המחקר עשויות לספק תובנות בבואנו לפתח תוכניות התערבות לסיוע ועזרה להורים לילדים בגילאי בתי הספר היסודי ולהורים לילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בהתמודדותם עם קשיים ולחצים בעת מצבי מצוקה ואי וודאות. לצורך כך נדרשים משאבים ממשלתיים וגורמים ברווחה על מנת לסייע להורים לפתח חוסן הנפשי, ולתת להם כלים ודרכים להתמודדות במצבי לחץ ומצוקה.

מלות מפתח: לחץ הורי, מוגבלות שכלית התפתחותית, מצוקה, מגפת הקורונה, אימהות ואבות

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)